

Spis treści

Wprowadzenie	9
Część I	
Działanie zbiorowe: definicje i metoda działania	15
Rozdział I	
Definicje i pojęcia	17
1. Rys historyczny	17
2. Definicje	22
a) Rozwój społeczności	22
b) Organizowanie się społeczności	23
c) Praca socjalna z grupą	25
d) Definicje terminów: społeczność, zbiorowość, grupa	25
3. Indywidualny i zbiorowy wymiar pracy socjalnej	29
a) Zbiorowy wymiar działania wobec jednostki	31
b) Indywidualny wymiar działań zbiorowych	32
4. Model metodycznego działania społecznego: podstawy teore- tyczne	34
a) Pojęcie zmiany	41
b) Pojęcie opozycji	42
c) Pojęcie wzajemnej zależności	43
d) Równowaga dynamiczna	44
Rozdział II	
Cele ogólne i metody	45
1. Cele i podmioty działania	45
a) Czym jest działanie zbiorowe?	45
b) Cele ogólne działania	48

c) Kto posługuje się tą formą działania metodycznego	52
d) Cechy charakterystyczne działania zbiorowego	54
2. Metoda, proces i techniki	57
a) Metoda — charakterystyka i definicje	57
b) Fazy metody	59
c) Proces działania pracownika socjalnego	70
d) Środki i techniki	73
3. Poznanie i działanie — narzędzia analizy i działania metodycz- nego	73
Część II	
Sposoby analizy	45
Rozdział III	
Analiza socjologiczna	79
1. Podejście naukowe	80
2. Metodologia analizy socjologicznej	85
a) Problematyka i przedmiot badań	87
b) Sformułowanie hipotezy	88
c) Wybór technik i zbieranie danych	89
d) Opracowanie danych i weryfikacja hipotez	90
3. Techniki analizy	92
a) Techniki obserwacji	93
b) Techniki prowadzenia rozmowy	98
c) Techniki opracowania danych	105
d) Techniki eksperymentalne	108
4. Zakres badań	112
Rozdział IV	
Analiza środowiska	119
1. Teren pracy	119
2. Jak wyznaczyć granice terenu badania?	122
a) Istotne cechy badanego środowiska	123
b) Cele działania metodycznego	125
3. Rodzaje analizy	125
a) Analiza społeczno-demograficzna	126
b) Analiza terenu działania	128
c) Analiza chronologiczna	135
d) Analiza struktury	139
Rozdział V	
Analiza organizacji	143
1. Instytucje czy organizacje?	143
2. O kilku pojęciach	147
3. Schemat analizy organizacji	152
a) Identyfikacja organizacji	153
b) Formalne zasady funkcjonowania organizacji	156

c) Nieformalne funkcjonowanie organizacji	158
d) Charakterystyka organizacji	161
e) Schemat analizy organizacji	162

Rozdział VI

Analiza grup	163
1. Schemat opisowy grupy	165
a) Identyfikacja grupy	165
b) Klasyfikacja grup	166
c) Historia grupy	168
d) Skład grupy	168
e) Cele ogólne grupy	169
f) Osiągnięcia grupy i zastosowane środki	170
2. Funkcjonowanie zewnętrzne grupy	170
3. Funkcjonowanie wewnętrzne grupy	174
a) Proces komunikacji	176
b) Procesy interakcji	178
c) Wywieranie wpływu	184
d) Proces podejmowania decyzji oraz rozwiązywania konfliktów	188
4. Schemat analizy grupy i analizy zebrania	192

Część III

Sposoby działania	195
--------------------------------	------------

Rozdział VII

Tworzenie struktur działania metodycznego	197
1. Od działania metodycznego z jednostką do działania zbiorowego	197
2. Tworzenie grupy	201
a) Etapy tworzenia się grupy	202
b) Zmienne	204
3. Od grupy do międzygrupowego zespołu zadaniowego	208
a) Definicja	208
b) Uczestnicy	210
c) Strukturyzacja międzygrupowego zespołu zadaniowego	211
d) Rola pracownika socjalnego w międzygrupowym zespole zadaniowym	215

Rozdział VIII

Działanie metodyczne z grupami	217
1. Sposoby usprawniające rozpoczęcie zebrania	220
2. Działanie metodyczne wspierające pracę grupy	221
a) Sprecyzowanie celów	221
b) Organizacja grupy	223
c) Ułatwianie wymiany myśli w grupie	224
d) Ułatwienie podejmowania decyzji	227

e) Pobudzanie ekspresji twórczej	229
3. Działania metodyczne wspierające rozwój emocjonalny grupy oraz zindywidualizowaną pomoc członkom grupy	231
a) Rozwój emocjonalny grupy	232
b) Zindywidualizowana pomoc członkom grupy	236
c) Od pomocy zindywidualizowanej do pomocy wzajemnej	239
4. Twórcze wykorzystanie programu działania	240
a) Zajęcia wspierające	240
b) Wybór zajęć i ich wykorzystanie w grupie	241
c) Charakterystyka niektórych zajęć	243
d) Zajęcia stosowane przez pracownika socjalnego	249
5. Działania wspierające ocenę grupy	250
a) Cele i charakterystyka	250
b) Treść oceny	252
c) Rodzaj oceny grupy	255

Rozdział IX

Działanie metodyczne z dużymi grupami	257
1. Duża grupa i praca socjalna	257
2. Charakterystyka dużych grup	258
3. Środki organizacyjne	260
Zaproszenia	260
Przestrzeń	261
Sprzęt i inne urządzenia	262
Czas	262
Powitanie	263
Rozdzielenie zadań	263
4. Techniki animacji dużych grup	264
a) Techniki animacji bez aktywnego udziału publiczności	264
b) Technika animacji z udziałem publiczności	270

Rozdział X

Działanie metodyczne ze społecznością	281
1. Cele działania	282
a) Rozwój	282
b) Tworzenie bądź odtworzenie tożsamości zbiorowej	285
c) Wzmocnienie poczucia solidarności	286
d) Działania profilaktyczne	287
2. Techniki	288
a) Podnoszenie świadomości społecznej	288
b) Techniki przekazu informacji	291
c) Techniki animacji	294
3. Strategie działania	296
Podsumowanie	299
Bibliografia	301

